

Ο πίνακας 17

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «ΑΛΑΜΠΡΑ»

ΠΑΙΧΝΙΔΙΣΜΑ τής σκέψεως χαρακτηρίζει το έργο του ο Δημήτρης Κουκής, που με την τριπλή ιδιότητα του συγγραφέα, του σκηνοθέτη και του πρωταγωνιστή ανέδασε στη σκηνή του θεάτρου «Αλάμπρα» με τον τίτλο «Ο πίνακας 17», που τον υποβάλλει ένα χαρακτηριστικό βιωματικό έπεισόδιο του ήρωα. Θα μπορούσε όμως να τιτλοφορηθή και «Κουδουνίσματα» από τα αλληπάλληλα κουδουνίσματα στην πόρτα του ήρωα, που καθένα τους έρχεται να κόψη μία σκηνή στο κρίσιμο σημείο της για να δώσει τη θέση τη ρσέ μιαν επόμενη.

ΕΝΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ είναι ο ήρωας του έργου. Και μαζί με την ιδιότητα αυτή που του δίνει το προνόμιο να εξωτερικεύη, ν' αντισταθμίξη και να εξιδανικεύη παρορμήσεις, σκέψεις και αναστολές, έχει και την ιδιότητα του μοναχογιού του οίδιποδικά προσκαλημένου στη μητέρα του και —όπως συνήθως— ανικάνου να νιώση έναν άλλον έρωτα. Έτσι την οίδιποδική αναστολή που απομακρύνει τον ζωγράφο από την απόλαυσι και την πραγματικότητα του εξωτερικού κόσμου, την αντισταθμίζει και την εξιδανικεύει ή τέχνη. Μ' αυτήν εξωτερικεύει αίσθήματα και σκέψεις και μ' αυτήν μετατρέπει τους έσωτερικούς οραματισμούς του σε φιλοσοφημένες διατυπώσεις που τον κάνουν να βλέπη αναίσθητα και πρωτόγονα, δίχως το «ζωτικό φέμα» της πραγματικότητας και την μαγεία της συναισθηματικότητας. Πέρα από τ' ανθρώπινα και τα έγκόσμια.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ν' αγαπήση την γυναίκα παρά μόνο σαν μητέρα ή σαν αδελφή. Κάθε άλλη θα την δει σαν πόρνη ή σαν υπερκόσμιο δειρο που θα μετουσιώση το κέντρισμά του σε έμπνευσι, όπως αυτή που του δημιούργησε τον «Πίνακα 17».

Έτσι, δίχως να το θέλη, θα δίνη την εντύπωσι του «σκληρού» άνδρα στις γυναίκες, ενός θράχου που πάνω του θα συντρίβωνται, και θα νομίζη την αδυναμία του σαν δύναμι, και τους εξωλογισμούς του σαν φιλοσοφία. Έτσι θα κρύψη κι' από τον εαυτό του την παιδική του καθήλωσι και την ανδρική ανωριμότητά του.

Ως τόσο τα λόγια που ο συγγραφέας βάζει στο στόμα του ήρώα του είναι αξία προσοχής. Το λάθος του είναι το ότι τα επεκτείνει, και στ' άλλα πρόσωπα —τη γρηά μητέρα του και τις τρεις μαζί του αδικαιολόγητα, μέχρι φονικού ή αυτοκτονίας, έρωταυμένες κοπέλλες— όπου τα λόγια χάνουν το νόημά τους και μεταβάλλουν τα πρόσωπα σε ανδρείκελα που από το ένα μέρος λένε λόγια που δεν τ' αντιπροσωπεύουν, κι' από τ' άλλο σδήνουν κάθε τους προσωπική ύπαστασι.

ΑΠΟ ΑΠΟΨΕΩΣ αποδόσεως ο Δημήτρης Κουκής στο ρόλο του πρωταγωνιστού ζωγράφου ήταν άφογος και χαρακτηριστικός σχετικά με τον ψυχισμό του ήρώα του που τον υπέδωσε ανετα και ψυχολογημένα. Καλά χαρακτηρισμένοι επίσης όσοι απέδωσαν τους ανδρικούς ρόλους. Ο Ντ. Δουλγεράκης (όμογενής εξ' Αμερικής), ο Δημ. Παπαγιάννης (έμπορος πινάκων), ο Φρ. Φραγκούλης (ξιπασμένος πλούσιος) κι' ο Π. Φώσκολος (ακόλουθός του). Οι γυναικείοι ρόλοι αδικήθηκαν, όχι τόσο από τους ήθοποιούς, όσο από τον συγγραφέα που έβαλε στο στόμα τους λόγια που δεν τους έστεκαν και τους ανάγκαζαν άλλοτε σε ρητορεία κι' άλλοτε σ' επιθετικότητα, δημιουργώντας ψεύτικες καταστάσεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ